

Nowy wósadnik

Serbske cerkwine powěsći za łužyske wósady

Wendisches Kirchenblatt

jatšy 2016

Kristus źejo: Ja běch humarły, a lej, ja som žywy wót nimjernosći
do nimjernosći a mam kluce hele a smjerši.

Zjawjenje Jana 1, 18

Jatšowne spiwanje w Pipanojcach

Ku słyńcu.

Madlena Norbergowa na swójogo nana, fararja Herberta Nowaka, kenž by wóswěšił 23. apryla 2016 swój 100. narodny žeń.

We februarje jo był 180. narodny žeń Kita Šwjele, ceptarja a casnikarja. Naš dušepastyř Ingolf Kšenka jo mě pórucył krotki tekst, kótaryž som *musal* wześ.

Liebe wendische Schwestern und Brüder,

die positive Resonanz auf die Erstaussgabe des Wendischen Kirchenblattes macht mir Mut, damit weiterzumachen. Ich schreibe jetzt noch einmal auf Deutsch, aber dies soll demnächst ein rein wendisches Blatt werden. Wir freuen uns über jeden, der dieses Heftlein haben möchte und über weitere Mitstreiter und Unterstützer unseres Fördervereins! Und: für jede Rückmeldung, auch für Kritik und Anregungen, bin ich sehr dankbar.

Hartmut S. Leipner

pšedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.

Pomogaj Bog, lube sotši a bratši!

To jo w krotkem casu druge hudaše cerkwinych powěšćow. Weto jo pšemało městna za wšykne terminy a informacije. Pótakem jo jano huběrk wjeraškow a nowych terminow how wótsišćany. Tola mamy wót měrca 2016 nowy internetny hustup: www.serby-ekbo.de. Tam hyšći njejo wšo dopisane a wšake musymy w pšichože hudopołniš. Ale glejšo!

Jatšy su wjerašk cerkwinego lěta. To ewangelske Serby derje wěže. Zawěsće lubujošo teke naš rědny nałog jatšownego spiwanja. Kak to něga a lětosa huglěda, hopisujotej Werner Měškank a Diana Šejcowa w tom zešywku.

Tradicija a spomnješe stej wažnej: Siegfried Malk spomina z wósobinskim pšinoskom na prjatkarja Jura Frana a

Gronko na jatšy

Ten Kněz jo górzej stanul, jo wót wěrnosci górzej stanul.

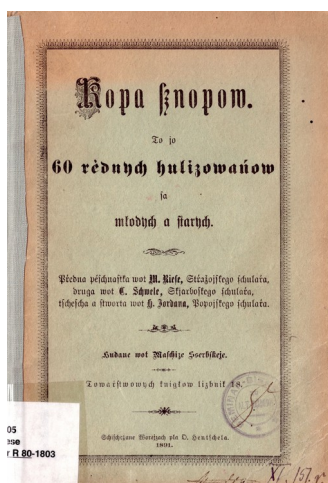
Luba wósada! Zgromadnje smy pó jadnej droze kšacali: Wót pódjebnicy sedym tyženjow: „Wjelika hutšoba –

sedym tyženjow mimo huskosćow“. Smy pšemy slowali, co to móžo groniš, hyš puš z Jezusom. Jezus jo Pětša tak pomjenił: Skała, na toš tu skału cu swóju cerkwju twariš. Pětš jo jomu hobwěscił: Ja pójdu za tobu, wšojadno źo, wšojadno kak šěžko bužo. Krotko pó tom su Jezusa popajžili, Judaš jo jogo pšeražil a pšedał. Wšykne hukniki su huběgnuli, Pětš teke. Wóni su se hubójali, až budu z Jezusom popajžone. Pětš jo kšajžu za wójakami šel, kótarež su Jezusa wótwjadli. Ako jedna služabna na dwórje husokego mjeršnika jo jomu pšigroniła: Njesej ty teke jaden z nich?, ga jo Pětš to wótpokazał: „Žeńska, ja jogo njeznaju.“ Tši raze jo tak šło, pótom jo kokot spiwał, a Pětš jo se spomnjeł, až Jezus běšo jomu tak gronił: „Pjerwjej nježli kokot zaspiwa, bužoš ty mnjo tši raz zaprěš.“ A Pětš žěšo wen, a płakašo górcu. Kokot nas na to dopomina: Teke gaž smy kšuse pšeznanjone, až žomy za Jezusom, až to pšawe cynimy, až zwěrne smy, ga bužomy weto pšecej zasej słabe a rozsužijomy stawnje za tym, kaki wětš dujo. Šichy pětš su Jezusa njewinowatego husmjeršili, tak kaž to Romarje ze złosnikami cynjachu. Jezusa su kšicowali. Za to stoj kšica we wšych cerkwjach. Jaja wise k jatšam na fryšnych zelenych gałuzkach, znamje nažeje na nowe žywjenje. Jajo huglěda nježywe, gaž njewěš, co wóno jo. Jo kaž kamjeń, njegiba se, nic z njogo njehurošćo. Ale w nutšikach chowa se nowe žywjenje. A droga wježo dalej až k swětškam. Akle tam, 50 dnjow pó jatšach, zjawijo se něco widne. Swětški su rozmjej huslědk jatšow: Naraz hustupiju hukniki a žeńske ze swójeje komorki, do kótarejež běchu se zamknuli. Wóni du wen na drogu a hulicuju wó Jezusu. Smějomy se sobu wjaseliš. Pšeto wěrimy a nažejamy se: Jezus jo górzej stanul. Wón jo wót wěrnosci górzej stanul.

Katharina Köhlerowa, fararka z Dešna

Psalm 41, 1–3

Zamóžny cerkwjeńc zmaka w zymje jadno zajtšo swójego fararja, kótaryž jomu z krotkim a ze słodkim tak wót Boga groni: „Dobrjejtšo, luby Juro, hudowa Starikowa njama žednog palenja wěcej; njocoš jej kloftař drjewa pšiwjasć?” Ten cerkwjeńc wótegroni: „Wšo derje, kněz farař, ale chto bužo jo zapłaśi?” Ten pšašany žašo: „Mója myšyna, glich póžedam, až dejš žins wjacor sebje pšelazowaš psalm 41, 1–3!” „To budu”, wótegroni cerkwjeńc, žěšo domoj, spšěgnu kónjowu a pšiwježe Starikowej to drjewe. Pó někótarych dnjach se zasej zmakajotej, a ten duchowny pšaša: „Co to drjewe płaši?” Ten cerkwjeńc wótegroni: „Wšo derje, kněz farař, jan mjelcćo wót zapłašenja; ja ga njewěžeč, až take ředne špruchy we bibliji stoje!”

Kito Šwjela w knigłach „Kopa snopow”, Wórjejcje 1891, b. 33

Wósobinske spomješe na serbskego dušepastyrja

Juro Frano – mój njezabydnjony serbski psijašel

Wón jo był za mnjo wjelike hobogašenje we žywjenju ze swójim prjatkowanim, spiwanim, bjatowanim, ale teke swójim humorom. Smej se gromaže wjele smjałej a dobreje mysli byłej. Škóda, až wón jo južo tak jěsno šěžko schórjeł a daloko pšec

Juro (nalěwo) a Lothar Frano z Drjenowa na jatšownej namšy w picańskej cerkwi

hušěgnuł.

Mójo předne zmakeanje z Jurom Franom jo było w Radušu, zož som dožywił z mamu swóju přednu serbsku namšu pód gołym njebjom. Wjelgin psijaznje jo serbski prjatkař k nama psišel a naju huwitał. Som ned zacuwał sympatiju za njogo. Z tego casa som hordował zwěrnny serbski namšař.

Som z nim ceły tyžeń na wjelikem cerkwinem dnju w Lipsku był, zož smy stojnicu měli. Wjelich sobotow smej gromaže byłej na serbskich blidach w Zušowje, na zmakeanjach zwězka Ponaschemu abo na zarědowanjach z pólskimi psijašalami. Gaž su mjazynarodne kursisty slawistiki na jaden žeń do Dolneje Łužyce psijěli, su pšecej krotku serbsku nabóžninu z Jurom Franom w tšupcańskej cerkwi kšeli měš.

Jo była wjelgin tužna wěc, ako jo hušy promšt Reinhard Richter Juroju Franoju w decemberje 1999 musał groniš, až cerkwja a spěchowawške towaristwo njamatej pjenjeze na jogo płašenje ako dušepastyř.

Na zakopowanjoma mójeju starješeju jo serbski bjatował a nam trošt dał. Ku slědnej štunže mójeje mamy w chórowni jo Juro psišel samo pózdže wjacor.

Siegfried Malk, člónk Kupki serbska namša a Spěchowawškego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi. z. t.

Stary nałog wóżywjony

6. raz jatšowne spiwanje w Janšojcach

Jatšownu nježelu, ze switanim chójže janšojске jatšowne spiwarki pó jsy a zapowědaju górzejtawanje Jezusa Kristusa. Zazněju zwětšego serbske, ale teke nimske jatšowne kjarliže. Łoni smy přědny raz pó Pipanojcach chójžili (wót tam jo ta bildka), ale lětosu spiwamy zasej we jsy.

Zmakajomy se 6 tyženjow do jatš kuždu nježelu a pilnje zhucujomy naše kjarliže. Wšykne drastwiny žele maju se zawcasa hobstaraš a pšigótowaš. A nic naslědku ma se familija koordiněrowaš. Wjele wót nas maju mjazytm małke žiši. Te deje bys zastarane, wósebnje jatšownicu zajtša, gaž se južo zeger 4 zmakajomy za hoblekanje a zaspjwanje. Hokoło zeger 6 zachopijomy pón pšed cerkwju z přědnym kjarližom „O jatšowny row“. Ten se pšez swóju zmawajucu melodiju wósebnje góži za ten šichy moment pšed cerkwju. Pótom zachopiju zwóny zwóniš a my chójžimy spiwajuce pó jsy. My žomy až na dwórnišćo a zasej slědk až ku Kejžorojc duboju. Hustanjomy pór razow we jsy a teke pla pomnika padnjonych wójakow. Pši farje jo kónc. Tam zaspjwamy slědny spiw a pón su jatšy.

Diana Šejcowa, kantorka z Hochoze

Daš jatšy kjarliže zazněju

Něga su žowća we jsach Dolneje Łužyce w jatšownej nocy pó jsy chójžili a kjarliže spiwali. Gólce, kótarež su pší jatšownem hognju sejžli a pótom wótejšli, aby šabernak gótowali abo tych našarili, kenž su pó jatšownu wódu šli, njejsu spiwajucym žowćam nic cynili. Te su byli

njedotkliwe, je pómóliš, by było grěšne, nałog jo był swěty. Srjež zachadnego stolěša su głose k jatšam spiwajucych žowćow homjelknuli. Wšuzi jo teke pšěza zajšła.

To jo było w 1950tych lětach, abo hokoło 1960. Późdzej jo se groniło, dokulaž su pó wójnje byli słabe lětniki žowćow, abo teke dla kolektiwizacije rolnikarstwa a industrializacije. Žěl wěrnosci jo se huwóstajit:

W Žylowje, něži 1955, su złosne luže w jatšownej nocy kamjenje na spiwajuće žowća chytali. Pótom njejo se ten serbski kšescijański nałog dalej hoplewał. Z Janšojc jo znate, až w bliskej nimskej kasernje žětajuce su w narodnej drastwje chójžece a spiwajuće žowća husměšowali. Toš su jich głose homjelknuli.

W Bukowje/Groß Buckow, Radojzu/Radeweise a Klěšniku/Wolkenberg pla Grodka su młode luže jatšy hyšći spiwali – lěcrownož w nimskej rěcy – až do zachopka 1980ych lět. Pótom jo huglowa industrija jsy znicyla. W dalšnych jsach maju pódobne spomnješa.

Domorodne nałogi narownaš z halloweenom, karnewalom, oktoberfestom a valentinstagom se mě njezda.

Werner Měškank, cłonk pšedsedarstwa Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi. z. t.

Hopomnjeńske zarědowanje za fararja Herberta Nowaka

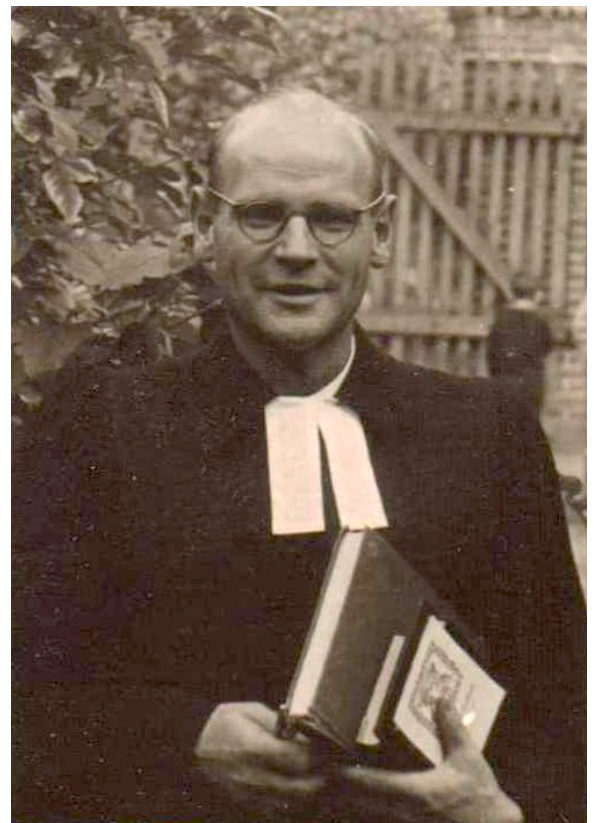
(1916–2011)

K 100. narodninam fararja Herberta Nowaka pšepšosyjotej Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t. a Kupka serbska namša 23. apryla na hopomnjeńske zarědowanje:

- 14:00 nabóžnina na pódpódnjowem kjarchobje w Chósebuzu (Ingolf Kšenka)
15:00 zgromadne kafejpiše w klubowni Dolnoserbskego internata z dopomnjeńskimi słowami (Christina Kliemowa, Pětš Janaš)

Herbert Nowak jo był farań w nimskich Pěšich Dubach a w Drjowku. Akle ako huměńkař jo jomu móžno było, žaržaš serbske namše – což běšo cas žywjenja jogo nejwětše žycenje. Wón jo wót załoženja był čłonk Kupki serbska namša a Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t. Za ewangelsku wósadu w Dolnej Łužicy jo wótzaržował předne 27 serbske namše nowšego casa. Rowno tak jo powědał mań nabóžnych słowow za serbski rozgłos. Napisał jo dolnoserbsku liturgiju a hujštej stej dwóje prjatkarske knigły. Teke zwenka cerkwinego konteksta jo Herbert Nowak pilnje žěłał za serbstwo a wósebne za serbsku rěc. Jo napisał stilistiku dolnoserbskeje rěcy, hugbał wjele pšełožkow, lužam do rady dawał a był pšašany znajař dolnego serbstwa. Pšez lětžasetki jo był zwěrnny awtor za Pratyju, Rozhlad, Pomhaj Bóh abo Nowy Casnik.

H. Nowak jo był cesny čłonk Mašice Serbskeje. Za swój žyweński statk jo dostał w lěše 1997 ako předny Dolnoserb pó pšewrošenju Myto Čišinskego.

dr. Madlena Norbergowa, čłonk Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi. z. t. a Kupki serbska namša

Terminy

(Dłujkodobne terminy zarědowanjow se mógu změniš abo budu hyšći precizěrowane. Dalšne serbske namše su planowane. Glej teke terminy w Nowem wósadniku 1/2016 abo w interneše www.serby-ekbo.de)

měrc

27.03. 09:30 jatšowna namša w Picnju z dupjenim (farań Ingolf Kšenka)

apryl

10.04. 10:00 serbska namša w Dešnjje (fararka Katharina Köhlerowa)

maj

14.05. 21:00 noc wótwórjonych cerkwjow w měsće, serbski program w Ewangelskej metodiskej cerkwi (Bernd Pittkunings, Hartmut S. Leipner)

16.05. 14:00 swětkowna namša w Turjeju (farań Cyril Pjeh)

28./29.05. Serbski cerkwiny žeń we Slěpem

– Jězdna služba jo póbitowana. Chtož co sobu na nježelnu namšu jěš, móžo se pšizjawiš pla dr. Christiany Piniekoweje (telefon 0355 4858745, z AB).

awgust

20.08. familijowe wandrowanje (z Krygarojc familiju) a dwórowy swěžeń we Wuježku pla Bukec

21.08. 09:30 namša z Bóžym blidom (farań Ingolf Kšenka), serbski swěžeń w Janšojcach

oktober

1. – 3.10. nabóžny kóńc tyženja w Mužakowje za žiši, familije a staršych luži "Serbski – ewangelski - zgromadnje" (fararka Jadwiga Malinkowa)

30.10. 10:00 błošański cerkwiny žeń we Wjerbnje

nowember

26.11. 10:00 zgromažina Spěchowánskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.

december

25.12. 10:00 gódowna namša w chósebuskej Serbskej cerkwi

Serbske jatšy w Bórkowach

(bildki S. Malk)

Bei Interesse bitte ankreuzen und ausfüllen

- Ja, ich möchte weitere Ausgaben des wendischen Gemeindeblattes „Nowy wósadnik“ kostenfrei erhalten.
- Ja, ich möchte Mitglied des Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t./Vereins zur Förderung der wendischen Sprache in der Kirche e. V. werden (Jahresbeitrag 2016: 16 €).

---

pśedmě a mě/Vorname und Name

---

droga a numer/Straße und Hausnummer

---

postowa licba/Postleitzahl und Ort

---

mejłka/E-Mail-Adresse

---

datum a pódpis/Datum und Unterschrift

Abschicken an:

dr. Hartmut S. Leipner

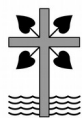
Pśi Góramśicy/Am Hammergraben 29

D-03042 Chóšebuz/Cottbus

Oder E-Mail mit den obigen Angaben an:

hartmut.leipner@gmail.com

Kontakty

Serby w Ewangelскеj cerkwi Barlinja–Bramborskeje–šlazyńskeje Górneje Łužyce: www.serby-ekbo.de

serbska wósada na facebooku:

www.facebook.com/groups/917522711623739/

Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t.
c/o Droga Gertraudy 1, D-03046 Chóšebuz

Bankowy zwisk: dostawař: Wendischer Kirchenverein

IBAN DE21 1805 0000 3302 1228 44 (žarjabnica Sprjewja–Nysa),

BIC WELADED1CBN, hužywański zaměr:

Beitrag/Unterstützung Verein zur Förderung der wendischen Sprache

pšedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.

dr. Hartmut S. Leipner, hartmut.leipner@gmail.com, ☎ 0174 6997743

serbski dušepastyř Ingolf Kšenka, farař w Janšojcach

ingolf-forst@freenet.de, ☎ 0173 6883243

Dalšny „Nowy wósadnik“ hujžo ku gódam 2016.

Impresum

Nowy wósadnik: Serbske cerkwine powěšći za lužyske wósady. Wendisches Kirchenblatt numer 2, měrc 2016. ISSN: 2367-1971.

techniske spšigótowanje: Serbske nakładnistwo w Chóšebuzu/Wendischer Verlag Cottbus

zagronity redaktor: dr. Hartmut S. Leipner, Pši Góramšicy 29, D-03042 Chóšebuz

Nowy wósadnik huchada dwójcy hob lěto. Pšawopis se husměrijo za historiskim h-pisanim.

bildki: Anne Juretschka, Katharina Köhlerowa, Hartmut S. Leipner, Siegfried Malk, Werner Měškank, priwatny archiw Madleny Norbergoweje

All rights reserved © WV Cottbus 2016.